

DECLARAȚIA CENTRULUI DE RESURSE PENTRU DREPTURILE OMULUI (CReDO)

PRIVIND EVENIMENTELE DIN 7 APRILIE 2009

7 ani s-au scurs din acelea zile generic denumite *evenimentele din "7 aprilie 2009"*. Memoria societății poate fi uneori scurtă privind cele întâmplate, care sunt acestea? 1. Monopolul practic deplin asupra media, politizarea și lipsa accesului la audiovizualul public, 2. Controlul deplin și politic asupra instituțiilor publice inclusiv electorale, 3. Condițiile de alegeri nelibere și în special inegale pentru toți competitorii electorali.

Scrutinul parlamentar din 5 aprilie 2009 și în special rezultatul acestuia a produs nemulțumirea și respingerea din partea unui segment important al societății – în special al tinerilor – care au protestat pașnic în 6 și 7 aprilie 2009, ulterior protestul susținut de unele forțe politice de opoziție de atunci avînd și un caracter de consolidare manifestațiilor. *Caracterul pașnic al demonstrațiilor și a protestului a fost parțial destabilizat și în anumite secvențe deturnat în violență de efortul de coroborare din partea politicului de la guvernare de atunci prin acțiunile premeditate ale organelor de forță și de ordine publică prin inserarea provocătorilor, implicarea unor agenți din afară țării cu același scop consimțit de autoritățile de atunci. Scopul fiind deligitimizarea protestului pașnic care avea cerințele democratice, pașnice și de democratizare și nicidecum nu de realizare a proiectelor politice sau populiste.*

Factorul decizional de atunci – președintele, premierul – au direcționat forțele de ordine și de securitate spre agresiune asupra protestatarilor pașnici folosindu-se de pretextul incidentelor violente organizate de provocatori și de incidente radicalizate ale demonstrațiilor. *Factorul decizional a recurs la intervenția brutală, cu forță, detențiile la scara de peste o mie de persoane, pierderea vieții omenești inclusiv în custodia poliției. Pînă la alegerile parlamentare din 29 iulie 2009, s-a instaurat controlul nedemocratic asupra societății și controlul asupra libertăților prin persecutare pe motiv politic, urmărirea cetățenilor, presiuni asupra mass-mediei și a grupurilor civice. Rezultatele alegerilor din 29 iulie 2009 au adus la putere opoziția de pînă atunci și în societate s-a creat o expectanță a schimbării.*

Împreună cu alte organizații ale societății civile, CReDO, a contribuit substanțial la *documentarea comprehensivă a protestelor pașnice și a răspunsului factorului decizional și a forțelor de ordine, inclusiv prin stabilirea adevărului inclusiv prin participarea deplină la activitatea comisiei parlamentare 7 aprilie*¹. Concluzia pentru noi fiind clară – *influența necorespunzătoare a politicului asupra instituțiilor de ordine, acțiuni premeditate de provocare dar și neglijență din partea factorilor decizionali din agențiile de ordine – sunt condamnabile și imputabile politicului și decizionalului de atunci. Regretabil, efortul procuraturii a fost insuficient și inadecvat să responsabilizeze factorii culbabili, iar politicul instaurat după iulie*

¹ CReDO: Dintre Neglijență, Rea Intenție și Oportunități Rătate: Analiza Profundă a Manifestațiilor și Protestelor din perioada 6-7 Aprilie 2009, <http://www.credo.md/pageview?id=153>

2009 a sabotat eforturile de urmărire penală. Instanțele de judecată au prestat o justiție inferioară așteptărilor societății privind implicarea politicianului.

Împreună cu alte organizații ale societii civile cu concursul instituțiilor internaționale specializate, CReDO, a *monitorizat condițiile de detenție și uzarea practicilor de tortură, tratament inuman și a violenței* asupra tinerilor reținuți și deținuți - deseori în confruntare directă cu exponenții malițioși ai conducerii instituției Ombudsmanului de atunci, cu conducătorii instituției polițienești ai securității, politicienii și factorii decizionali.² Concluzia noastră fiind clară – *politicul decizional de atunci a ordonat relele tratamente* asupra tinerilor protestatari pașnici pentru a instaura frica și obidiența în societate, mai mulți agenți ai forțelor de ordine specializate au recurs la tortură. Regretabil, *efortul procuraturii nu a fost suficient de convingător pentru a responsabiliza în special factorul decizional care a tolerat și a îndemnat la relele tratamente*, deși câteva zeci de cazuri individuale de tragere la răspundere a unor torționari s-au soldat cu succes în instanțele de judecată cu pedepse reale.

Politizarea instituțiilor de drept, dependența instituțiilor și a funcționarilor a fost pericolul cel mai important pentru dezvoltarea instituțiilor independente în aplicarea legii³ - CReDO a promovat și a pledat pentru soluții directe pentru independența și depolitizarea acestora, efortul totuși, insuficient. Insuficiența efortului necesar și profesionist, dar în special lipsa susținerii politicianului și factorului decizional a zădărnicit acest efort –rezultatele fiind actualmente percepute direct de întreaga societate.

Observăm, actualmente, două procese privind ”evenimentele din 7 aprilie”, pe de o parte *slăbirea atenției asupra responsabilizării decizionalilor și torționarilor și a lecțiilor de învățat*, pe de altă parte *reinventarea uzanței politice a evenimentelor din 7 aprilie de către unii actori cu aspirații politice în folosul îngust politic și pentru proiectele politice de viitor* – ambele tendințe, cum s-a demonstrat deja, sunt manipulative și lipsite de integritate. Considerăm ambele încercări *lipsite de moralitate, onestitate publică și de responsabilitate* pentru consecințele evenimentelor din 7 aprilie 2009.

Factorul decizional și politicianul datorează societății *determinarea în consolidarea independenței, depolitizării și performanței instituțiilor publice*. Evenimentele din 7 aprilie 2009 impun actorilor publici actuali responsabilitatea și onestitatea publică pentru *nepolitizarea și nemanipularea în folosul politic* său îngust memoria și lecțiile de atunci.

Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO), [www.CReDO.md](http://www.credo.md).

² CReDO, IDOM: Relele tratamente în custodia poliției urmare a evenimentelor din 6-7 aprilie 2009.

³ CReDO: Importanța de consolidare a sistemului parlamentar, <http://www.credo.md/pageview?id=523>, Why key law-enforcement institutions do not deliver? <http://www.credo.md/pageview?id=483>, Responsabilitatea instituțională a Centrului Național Anticorupție – CNA, <http://www.credo.md/pageview?id=480>, Responsabilitatea instituțională a poliției, <http://www.credo.md/pageview?id=470>, Responsabilitatea instituțională a Procuraturii, <http://www.credo.md/pageview?id=468>, Integritatea veniturilor și cheltuielilor- parlamentare 2010, 2014, <http://www.credo.md/pageview?id=488>.